

ลักษณะของสัญญาฝากทรัพย์*

๑. สัญญาฝากทรัพย์ คือ สัญญาซึ่งบุคคลคนหนึ่ง เรียกว่า ผู้ฝาก ได้ส่งมอบทรัพย์สินให้แก่บุคคลอีกคนหนึ่ง เรียกว่า ผู้รับฝาก และผู้รับฝากตกลงว่าจะเก็บรักษาทรัพย์สินนั้นให้อยู่ในความดูแลของตนแล้วจะคืนให้ในภายหลัง (มาตรา ๖๕๗)

๒. โดยทั่วไปแล้ว หากไม่มีการตกลงกัน ผู้รับฝากทรัพย์ย่อมไม่ได้รับบำเหน็จค่าฝาก แต่ถ้ามีพฤติการณ์พึงคาดหมายว่าได้รับฝากทรัพย์เพื่อที่จะได้รับบำเหน็จค่าฝากทรัพย์ ให้ถือว่าเป็นการตกลงกันโดยปริยาย ว่าเป็นการฝากทรัพย์โดยมีบำเหน็จค่าฝาก (มาตรา ๖๕๘)

๓. ในกรณีที่เป็นการรับฝากทรัพย์โดยไม่มีบำเหน็จ ผู้รับฝากต้องระมัดระวังสงวนทรัพย์สินซึ่งฝากนั้นเหมือนเช่นสงวนทรัพย์สินของตนเอง

แต่ถ้าเป็นการรับฝากทรัพย์ที่มีบำเหน็จค่าฝาก ผู้รับฝากต้องใช้ความระมัดระวัง และใช้ฝีมือสงวนทรัพย์สินนั้นเหมือนเช่นวิญญูชนจะพึงสงวนทรัพย์สินของตนเอง ทั้งนี้รวมถึงการใช้ฝีมือพิเศษเฉพาะกรณีที่จะใช้ฝีมือเช่นนั้นด้วย

ถ้าผู้รับฝากเป็นผู้มีวิชาชีพเฉพาะกิจการค้าขาย หรืออาชีพะอย่างหนึ่งอย่างใด ก็จะต้องใช้ความระมัดระวังและใช้ฝีมือเท่าที่เป็นธรรมดาจะต้องใช้และสมควรจะต้องใช้ในกิจการค้าขายหรืออาชีพะอย่างนั้น เช่น กรณีที่ธนาคารรับฝากทรัพย์สินมีค่าไว้ที่ตู้নিরภัยของธนาคาร ย่อมต้องใช้ความระมัดระวังสูงกว่ากรณีทั่วไป (มาตรา ๖๕๙)

ข้อพึงระมัดระวัง

๑. ถ้าผู้ฝากมิได้อนุญาตไว้และผู้รับฝากเอาทรัพย์สินที่ฝากนั้นใช้สอยเอง หรือเอาให้บุคคลภายนอกใช้สอย หรือให้บุคคลภายนอกเก็บรักษา ผู้รับฝากจะต้องรับผิดชอบ เมื่อทรัพย์สินที่ฝากนั้นสูญหาย หรือบุบสลาย แม้จะเป็นเพราะเหตุสุดวิสัย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าถึงอย่างไรทรัพย์สินนั้นจะต้องสูญหายหรือบุบสลายอยู่นั่นเอง (มาตรา ๖๖๐)

๒. กรณีที่บุคคลภายนอกอ้างว่ามีสิทธิในทรัพย์สินที่ฝากและยื่นฟ้องผู้รับฝากหรือยึดทรัพย์สินนั้น ผู้รับฝากต้องรีบบอกกล่าวแก่ผู้ฝากโดยพลัน (มาตรา ๖๖๑)

๓. ถ้าได้ตกลงกำหนดเวลากันไว้ว่าจะคืนทรัพย์สินที่ฝากเมื่อใด ผู้รับฝากจะคืนทรัพย์สินนั้นก่อนถึงกำหนดไม่ได้ เว้นแต่มีเหตุจำเป็นอันมิอาจก้าวล่วงได้ แต่หากผู้รับฝากเรียกคืนในเวลาใด ผู้รับฝากก็ต้องคืนให้ ส่วนในกรณีที่มิได้กำหนดเวลาคืนทรัพย์สินนั้น ผู้รับฝากอาจคืนทรัพย์สินนั้นได้ทุกเมื่อ (มาตรา ๖๖๒ , มาตรา ๖๖๓ และมาตรา ๖๖๔)

๔. ผู้รับฝากต้องคืนทรัพย์สินที่รับฝากนั้นให้แก่ผู้ฝาก หรือทรัพย์สินนั้นฝากในนามของผู้ใดให้คืนให้แก่ผู้นั้น หรือถ้าผู้รับฝากได้รับคำสั่งโดยชอบให้คืนทรัพย์สินนั้นไปให้แก่ผู้ใดก็ให้คืนให้แก่ผู้นั้น แต่หากผู้ฝากทรัพย์ตายให้คืนทรัพย์สินนั้นแก่ทายาท

๕. หากในเวลาคืนทรัพย์ที่ฝากนั้นมีดอกผลอันเกิดจากทรัพย์สินที่ฝาก ผู้รับฝากต้องส่งมอบไปกับทรัพย์สินนั้นด้วย

* จัดทำโดยนายยงยุทธ ภู่ประดับกฤต นิตกร ๔ นางสาวพงษ์พิสัย วรณราช นิตกร ๓ และนางสาวอรดา เขานัวโรตม นิตกร ๓ ศูนย์ข้อมูลกฎหมายกลาง สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๖. ค่าคืนทรัพย์สินที่ฝากนั้น ผู้ฝากเป็นผู้เสีย ส่วนค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาทรัพย์สินที่ฝาก ผู้ฝากต้องชดใช้ให้แก่ผู้รับฝาก เว้นแต่จะได้ตกลงกันไว้ในสัญญาฝากทรัพย์สินว่าผู้รับฝากจะต้องออกเงินค่าใช้จ่ายนั้นเอง

๗. ถ้าไม่ได้กำหนดไว้ในสัญญา หรือไม่มีกำหนดในจารีตประเพณีว่าบำเหน็จค่าฝากทรัพย์สินนั้นจะชำระเมื่อใด ก็ให้ชำระเมื่อคืนทรัพย์สินที่ฝาก แต่ถ้าได้กำหนดเวลากันไว้เป็นระยะ ก็ให้ชำระเมื่อสิ้นระยะเวลานั้นทุกคราวไป และผู้รับฝากสามารถยึดหน่วงเอาทรัพย์สินที่ฝากนั้นไว้ได้จนกว่าจะได้รับเงินที่ค้างชำระแก่ตนอันเกี่ยวข้องด้วยการฝากทรัพย์สินนั้น เช่น ค่าคืนทรัพย์สินที่ฝาก ค่าบำรุงรักษาทรัพย์สิน หรือบำเหน็จค่าฝากทรัพย์สิน เป็นต้น

๘. การฟ้องร้องให้รับผิดชอบเพื่อใช้เงินบำเหน็จค่าฝาก ชดใช้เงินค่าใช้จ่าย หรือใช้ค่าสินไหมทดแทนอันเกี่ยวแก่การฝากทรัพย์สิน ห้ามมิให้ฟ้องเมื่อพ้นกำหนดหกเดือนนับแต่วันสิ้นสัญญา